

BEREGSURÁNY

TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYV
2017.

BEVEZETÉS

„Mert a legnagyobb örökség, amit adni lehet az utódnak, az otthon. Egy ház, akármilyen ház. De amelyiknek falát aggodás, szeretet, gondoskodás s a jövőők bizakodó hite emelte föl. És fák. Amiket nem azért ültetett valaki, hogy hasznukat lássa. Nem is azért, hogy önmagát mulattassa velük. Hanem azért, mert szépségre és jövőre gondolt, békességre gondolt és a lelke tele volt derűvel. És ültette, egyszerűen azért, mert szerette a fát és a fákon keresztül akarta elmondani mindazt, ami az otthonban kapcsolatban felgyűlt benne s amiket szavakba önteni nem tudott.”

Wass Albert

TISZTELT BEREKSURÁNYIAK!

TISZTELT ÉRDEKLŐDŐK ÉS ÉPÍTKEZŐK!

„A szülőföld szálai örök összekötők
a tájjal és a földdel, amiből az ember lett,
és amivé lesz, és nem szakadhat el soha”

(Fekete István)

Művészet-e az építészet? A kérdés gyakran felmerül építészeti körökben. Ha belegondolunk abba, hogy az építésznek bármilyen köze van a művészethez, akkor az újabb kérdést vetne fel, miszerint mégis mekkora részét képezi az építészetnek a művészeti szempontok által irányított, és a ötletekben gazdag gondolkodás. Ennek a mérlegnek a nyelve az építészeti korokat illetően, hol egyik irányba, hol a másik irányba billent, és ez igen csak meghatározta az építészek társadalmi megítélését is.

Véleményem szerint az építészetnek köze van a művészetekhez. Azon felül, hogy elsődlegesen funkcionális és műszaki igényeket elégít ki, a társadalom felé nyit és kommunikál, világnézeti, filozófiai tartalmakat jelenít meg a térformálás eszközeivel. Az építészet stabilan alkalmazott művészeti ág, így nem csak az önkifejezésről szól. Az építészet nem képes alternatív síkon negatív művészi kifejezésre. Az is tény, hogy a műszaki és művészeti szempontjai szerint a végletekig el tud menni, hiszen egy emlékmű nem fel-tétlen építészeti feladat, míg egy ipari csarnok megtervezése konkrét számítások, függvények összességére épül.

Sok ezer példa van a szemünk előtt, amikor is az adott épített környezet nem hordoz magában művészeti vonásokat, de véleményem szerint nem a kivételek alapján kell meg-ítélni építészet és művészet viszonyát.

A település történeti értékeinek hordozói: maga a településkép, vagyis a telkek, kertek, egyedi motívumok, kerítések, közterek és utcák hálózata; a beépített és nem beépített zöldterületek nagysága; az épületek külső-belső formája. A táji és épített környezet viszonya; mind-mind a település egyedi ismertetőjegyei, mint az egyedi díszítések, környezeti behatárolások, tájegységi hagyományok. A településképi arculati kézikönyv és a településképi rendelet segít abban, hogy a településen élők jobban vigyázzanak az értékeikre, egy-egy településképi egyediségét még jobban kihangsúlyozzák.

Magyarországon az örökségvédelem a helyi közösségek feladata, amely nem kis feladat. Minden terv, minden környezeti hatás, mely az itt élők keze által jön létre, annyit ér, amennyit a helyben lakók megvalósítanak belőle. Ezért fontos, hogy minden lakos, egységesen részt vegyen települése építészeti és természeti értékeinek megőrzésében, formálásában, hiszen egységes erővel vagyunk képesek a hosszú távú fejlődésre.

Herka István
polgármester

TARTALOMJEGYZÉK

1. Bevezetés	4
2. Beregsurány bemutatása, <i>általános településkép, településkarakter</i>	6
3. Örökségünk <i>a településkép szempontból meghatározó építészeti, műemléki, táji és természeti értékek, településképi jellemzők</i>	9
4. Településképi szempontból meghatározó területek Beregsurányban <i>eltérő karakterű területek lehatárolása, a településkép, arculati jellemzők és településkarakter bemutatásával</i> Településközpont Falusias lakóterület Gazdasági terület Beépítésre nem szánt terület	15
5. Ajánlások <i>a településkép minőségének formálására vonatkozó ajánlások: építészeti útmutató:</i> Telepítés Terepalakítás Magasság Tetőhajlásszög Tetőforma Szín Tornácok Ajtók, ablakok Homlokzatképzés, anyaghasználat Részletek Kerítések, térfalak Kertek <i>közterületek településképi útmutatója</i> Utcák Közterek, közparkok, közkertek	23
6. Jó példák: épületek, építészeti részletek <i>épületek, építészeti részletek (ajtók, ablakok, tornácok, anyaghasználat, színek, homlokzatképzés), kerítések, kertek, zöldfelületek kialakítása</i>	59
7. Jó példák: sajátos építményszíntípusok <i>sajátos építményszíntípusok, reklámhordozók, egyéb műszaki berendezések</i>	62

1

BEVEZETÉS

Az építészetet szokás megfagyott zeneként emlegetni. És valóban nagyon sok hasonlóságot találhatunk egy zenemű és az építészet között. Az építészet sokszínűségét adja a változatos utcák, terek, épületek sokasága, mint egy zenekarban a sokféle hangszer: vonósok, fúvósok, ütős hangszerek. Ugyanakkor, ha ezek egymásra tekintet nélkül zenélnék, lehet külön-külön még szép dallam is, amit játszának, az összkép hamis. Ugyanígy a házak is lehetnek eltérőek egymástól, más rendeltetésűek, de ha nincsenek tekintettel egymásra, zavaros, élehetetlen környezetet alakítanak ki.

A kézikönyv segítség kíván lenni: a település bemutatásával, az értékek megismertetésével és az útmutató résszel tárja fel az épített környezet szépségeit. Bevezeti az olvasót az építészeti értékek tárházába, hogy olyan házat tudjon építeni, ami valódi büszkeséggel töltheti el, és a település képéhez illeszkedik, azt ízléssel viszi tovább.

Az ajánlások nem tekinthetők kötelező jellegűnek, a céljuk nem a tervezési szabadság megkurtítása, uniformizálása, hanem éppen a valós értékek megismertetése, a sokféle izgalmas lehetőség feltárása. Az unalomig másolt, giccses, sokszor import klónok helyett a település karakteréhez illeszkedő választási lehetőségek bemutatása, a nem diktált, hanem valódi szabadság megismertetése.

A kézikönyv nem egy merev, lezárt egész, hanem nyílt, folyamatos hozzászólást és változtatást lehetővé tevő kezdeményezés kíván lenni, ahogy a település története sem befejezett, hanem folyamatosan továbbíródik. Ezért, ha újabb szép ház születik, az bekerülhet, sőt be is kell, hogy kerüljön a könyvbe, hogy ezáltal büszke lehessen rá építtetője, tervezője, kivitelezője és a település egyaránt.

Egy ház elválaszthatatlan kapcsolatban van környezetével, szomszédjaival, településével. Valódi gyümölcse pedig csak annak a kapcsolatnak van, ahol a felek egymást megismerik, szeretik és békében élnek egymással. Igaz ez az emberi kapcsolatokról a zenén át egészen épített környezetünkig.

2

BEREGSURÁNY BEMUTATÁSA

általános településkép, településkarakter

A XVIII. század végén a Szabolcs megye településeit kettősség jellemezte. A középső és keleti részen közepes nagyságú vagy aprófalvas kishatárú, míg a nyugati részen nagy kiterjedésű határral rendelkező halmazos települések voltak döntően. A megye nagy részén a korábban elpusztult majd újra vissza települt vagy újonnan telepített falvak általában megőrizték a korábbi jellemző településszerkezetüket.

A települések jellemzően utifaluk, vagy halmazos településszerkezetűek voltak. Az utifaluk jellemzője az orsószerűen kiszélesedő főutca, mely orsóban a templom állt. A kiszélesedett utca két oldalán szalagtelkek álltak. A halmazos települések közös alapvető jellemzője, hogy a halmazosodás idején még hiányzott az utca. Tehát ez a telkek olyan csoportosulása volt ahol nem volt előre tervezett utca.

A térbeli, elrendeződést a terepviszonyok, a belvízrendszer, a klíma, az építőanyagok továbbá a központi funkciók telepítése határozta meg.

Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében a Vásárosnaményi Járásban a Nyírség kistáj kelet-északkeleti részén a megyeszékhelytől, Nyíregyházától 83 km-re, a járás székhelytől, Vásárosnaménytől 20 km-re, keletre található Beregsurány. A község sík terepen fekszik. Legkönnyebben a 41-es-es főúton közelíthető meg. A magyar-ukrán határ kiemelkedő határátkelőhelye. A település Bereg előtagja a Bereg vármegyéhez való tartozást jelenti. A Surány személynév szláv családnév vagy ótörök méltóság nevéből. Településünket 1911-ig még Surányként nevezték.

Első említése 1272-ből való, amikor is V. István királytól kapta meg a falut Rafael fia Gábornak Tamás nevű fia, ezt követően 1280-ban erőszakos birtokviszály alakult ki Mihály fia Aladár és Gábor fia Tamás között. 1299-ben Egyházassurány néven ismerték községünket. A 14. században Kis- és Nagysurány néven ismert. 1496-ban Kissurány praedium (földes úr kezében lévő kisebb település). 1567-ben településünket sem kímélte a tatárjárás, az épületeket felgyújtották, a lakosságot elhurcolták. 1648-ban több birtokosai is volt. A Bay család, kiknek kastélya ma is áll, a 17. században kaptak birtokot.

Az 1. katonai felmérés során tölgyerdőt találtak nyírfával, bükkal mocsarasokkal, széna nem is volt lelhető a községben. A szomszédos Asztélyba (mai Ukrajna) kellett elmenni érte. A földrajzi elhelyezkedése révén több fontosabb út kereszteződésében épült a település. A falutól keletre a Munkács felé vezető országos út, de Beregszászra és Váriba (ma Mezővári) és eljuthattunk. A Tarpába vezető út esős időben nehézkesen volt járható.

Beregsurány egységes képet mutat, alig található olyan épület, amely nem illene bele a településképbbe.

Községünk lakóinak száma 2011-ben alig 550 fő volt, 2016-ban meghaladja az 1000 főt. 5 év alatt a lakosság a duplájára emelkedett. Ennek oka az ukrán-magyar határ túloldaláról átköltöző népesség.

A település tiszta, rendezett, gondozott, az infrastruktúra teljes: elektromos áram, vezetékes ivóvíz és a gázellátás, a szennyvízelvezetés kiépített. Az óvodai és iskolai nevelés, az egészségügyi ellátás szervezett.

Beregsurány fő utcájának az Árpád és Kossuth utca tekinthető. Ebből az utcából nyílnak a hosszúkás telkek, melyeken az épületek oldalhatáron álló, előkertes lakóépületek.

Településkarakter: jelene és jövőbeni alakítása:

A belső településkép szerves fejlődését torzították a már említett 1970-es és 1980-as évek lakásépítési programjai. A heterogén belső településkép azonban általában így is emberléptékű, barátságos ma is. A jövőben a településen az átépülés mellett a (lakó) épületek felújítása lesz a jellemző, beleértve a kerítés, a belső udvar (kert) átépítését is. Az építési munkákkal, a felújításokkal a településkép kedvező alakítását lehet elősegíteni. Ehhez (is) ad építészeti ajánlásokat a kézikönyv az építtetőknak, a településképért tenni akaró lakoságnak.

Az alábbiakban a település azon épületeiről mutatunk összefoglalót, melyek sajátos értéküknél fogva identitását erősítik községünknek. A település egyes részeire vonatkozó építészeti előírások szem előtt tartásával elérhető, hogy az új építésű házak ne idegenként, hanem ismerősként jelenjenek meg a többi ház között, melyek majd teljes mértékben elősegítik a település karakterének megőrzését, és tovább formálják, mint ahogy ezt a nem rég kivitelezett új épületek is teszik.

BEREGSURÁNY A KATONAI FELMÉRÉSEKEN

Az első katonai felmérésen (1763-1787)

A második katonai felmérésen (1806-1869)

A harmadik katonai felmérésen (1869-1887)

Az 1984-es katonai felmérésen

ÖRÖKSÉGÜNK

a településképi szempontból meghatározó építészeti, műemléki, táji és természeti értékek, településképi jellemzők

A településünknek több országos védelem alatt álló műemléke van, úgy mint a református templom, a Károlyi- vagy Uray-kastély és a Bay-kastély.

Református templom

Az írásos emlékek 1299-ben a települést Egyházossuránynak hívták, tehát ekkor már templom állt a községben. Rómer Flóris régész, művészettörténész 1864-es jegyzete alapján a templomot terméskőből épült toronynélküli épületnek írja le. Csak 1893-ban épült meg a torony. A templomot 1930-ban és 1970-ben felújították. 2001-ben kutatása történt. A település közepén szabadon álló, egyhajós, keletelt, poligonális szentély-záródású nyugati toronyos református templom.

Az utóbbi években a torony és süvegje, valamint a hajó teljes felújításon esett át.

A református templom kertjében a parókia található.

Bay-kastély

A kastély a XVIII. században barokk stílusban Bay Ferenc és testvérei által épült. Községi háznak, teleháznak és könyvtárnak is adott már helyet az Unió támogatásból felújított épület.

Károlyi-kastély vagy **Uray-kastély**

A 19. században épült klasszicista stílusban Ybl Miklós tervei alapján. Külsőjében és belsejében is egyszerű kiképzésű, romantikus stílusokkal. A kastély földszintes kialakítású. Középen az udvari és az utcai homlokzatán is háromszögű oromzatos négyszlopos oszlopcsarnok. A parkban második világháborús emlékmű, milleneumi emlékoszlop és ritka famatuzsálemek.

Említésre méltó örökségvédelmi emlékeink továbbá a helyi védelem alatt álló épületeink

Római katolikus templom

Tájház (Rákóczi út 3.)

Lakóház (Petőfi u. 73.)

Lakóház (Árpád u. 71.)

Lakóház (Árpád u. 109.)

Lakóház (Árpád u. 42.)

Lakóház (Árpád u. 40.)

Lakóház (Árpád u. 34.)

Lakóház (Árpád u. 81.)

Lakóház (Árpád u. 65.)

Lakóház (Árpád u. 13.)

Lakóház (Árpád u. 3.)

Lakóház (Árpád u. 4.)

Világháborús emlékmű

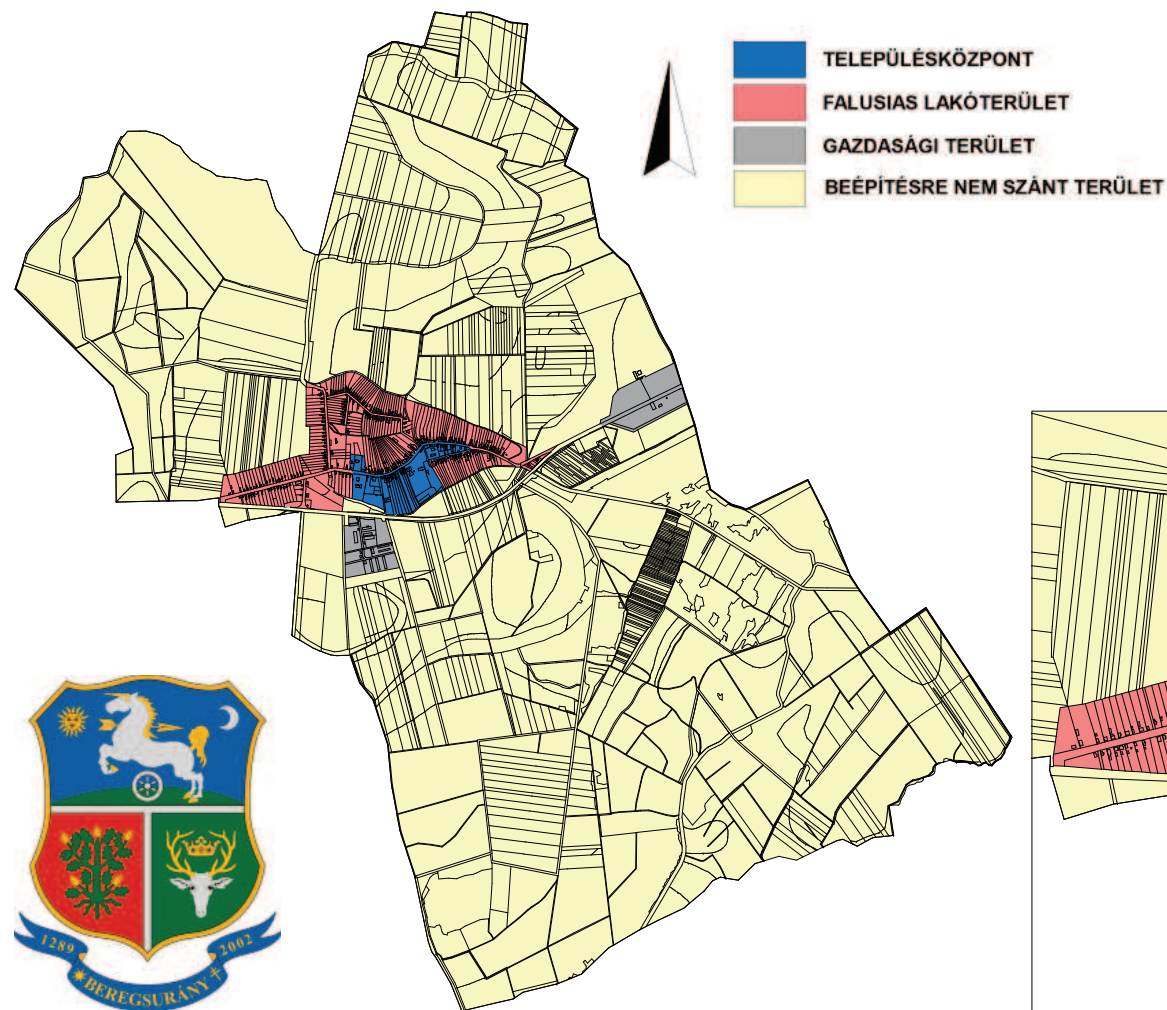

Kopjafa

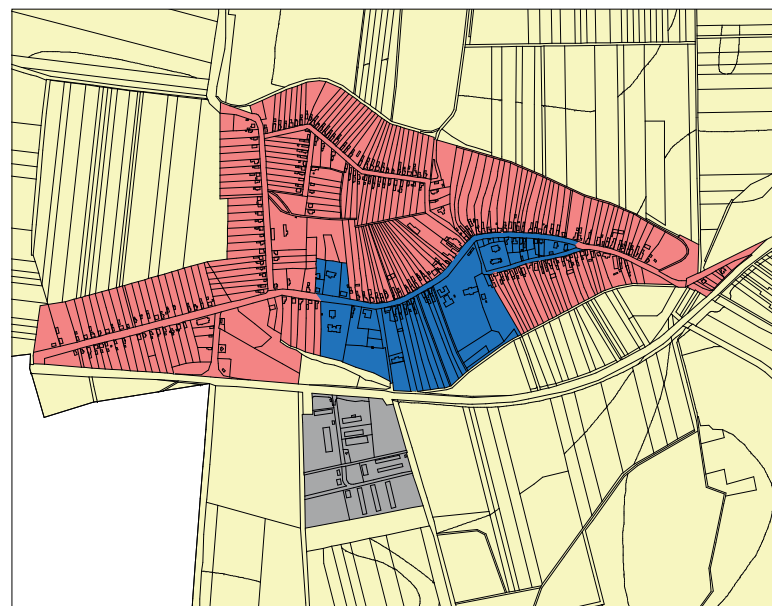

TELEPÜLÉSKÉPI SZEMPONTBÓL MEGHATÁROZÓ TERÜLETEK

eltérő karakterű területek lehatárolása, a településképi, arculati jellemzők és településkarakter bemutatásával

Beregsurány településképi arculatának vizsgálatokor négy eltérő karakterű településrészt határoztunk meg. A település belterületén két eltérő karakterű településrész: a településközpont és a falusias jellegű lakóövezetek, amik a központot veszik körül. A település külterületén, elsősorban délen találhatók az ipari, gazdasági létesítmények, melyek eltérő karakterrel rendelkeznek, és eltérő ajánlásokat kívánnak meg. A negyedik kategóriába a beépítésre nem szánt területek kerültek.

TELEPÜLÉSKÖZPONT

A XVIII. század végén a Szabolcs megye településeit kettősség jellemezte. A középső és keleti részen közepes nagyságú vagy aprófalvas kishatárú, míg a nyugati részen nagy kiterjedésű határral rendelkező halmazos települések voltak döntően. A megye nagy részén a korábban elpusztult majd újra vissza települt vagy újonnan telepített falvak általában megőrizték a korábbi jellemző településszerkezetüket.

A község szabálytalan alaprajzú, egyutcás utifaluból kinövő település, az „ősi falu vált magává a település központjává. Az Árpád utca közepét nevezzük a központi belterületnek, mely nyugati irányból a Bay kastélytól a keleten lévő orsós tér végéig tart. Jellemzően igazgatási, oktatási és egyházi épületek fordulnak elő, melyek általában előkertes kialakítással szabadonálló épületek. A településrészen található lakó épületek általában oldalhatáron álló módon helyezkednek el sorban egymás után 2-3 méteres előkerttel magastetőtő tetőkialakítással. Lapostetőt és többszintes épület nem jellemző.

A településképi egységességét a hasonló karakterű épületek többsége erősítheti. Ezért az épület formálásakor az anyaghasználatban, a homlokzatképzésben, a színezésben, az arányos illeszkedés az elvárás. Külön oda kell figyelni az épületek utólagos hőszigetelésekor az épület egésze kerüljön felújításra. Ekkor a színezés, a nyílászáró csere is illeszkedjen a környezetéhez. Ugyanerre tetőfedések cseréjénél is gondolni kell.

A nagy – telkes közintézményeknél a szabadon álló épület elhelyezés a jellemző. Ez esetben az utcafépi megjelenés magastetővel javasolt. A tető gerincvonala a kialakult beépítéshez igazodjon. Nem lehet egyértelműen állást foglalni az utcával párhuzamos, vagy merőleges tető kialakítása mellett. Fontos, hogy megjelenése az utcafépihez igazodva, de ne hivatkozva alakítsa, fejlessze a belső településképet. Ez megjelenhet eltolt tetősíkkal is.

Az épületek általában kontytetős vagy sátoztetős kialakításban fordulnak elő, ettől eltérni csak szélesebb telek esetén javasolt, az egyszerű nyeregtető nem jellemző.

A településközpont településrészt településképi szempontjából meghatározó területként javasolt kezelni.

Itt középületi szolgáltató funkciójú épületek esetén az utcával párhuzamos nyeregtető általában kedvezőbb beépítést tesz lehetővé. Ettől eltérni csak nem túl szélestelek esetén indokolt. A településrészen a lakóépületek is változó épület elhelyezést és telepítést igényelhetnek. Teljes egységet nem lehet elvárni. Gondolni kell még a fő (lakó) funkciót kiegészítő épületek elhelyezésére is. Fontos, hogy ezek a településképbbe ne jelenjenek meg közvetlenül, alapvetően a főépület mögé, annak szerves folytatásaként valósuljanak meg. Ez egyben kedvező telekhasználatot is biztosít. A telek főépülete mellett a kerítés az, mely látványában is utcakép formázó. Az utcai kerítésnél érdemes a környezet szép példáit elemezni, formai szerkezeti megoldásait újragondolva szép, illeszkedő kerítést építeni. A teljesen tömör utcai kerítés kerülendő. A nyitottabb, részben átlátható kerítés átengedi a tekintetet és a napfényt, látni hagyja a főépületet is.

A településközpont településrészt településképi szempontjából meghatározó területként javasolt kezelni.

FŐBB ILLESZKEDÉSI SZEMPONTOK:

- az új épület tervezés során a szomszédos épületek figyelembevétele mellett szükséges a magasság és tetőhajlásszög megválasztása
- kedvező utcaképet segítse a homlokzat kialakítása
- az épület rendeltetését tükrözze a homlokzat építészeti megoldásai
- az építészeti örökség közvetlen másolását kerüljük el
- a modern és hagyományos formák közötti egyensúlyra kell törekedni
- a hagyományos részletformák (pl. tornác) a modern épületeknél alkalmazhatók

FALUSIAS LAKÓTERÜLET

Beregsurány egyközpontú település. Központi funkciókat befogadó területe alig változott az utóbbi évtizedekben. A településközpontot körbevevő lakóterületeken a helyi lakosság kiszolgálását szolgáló épületek felújítása (vendéglátó és élelmiszer üzletek) részben lakóépületek átalakításával jöttek létre, és újak is épültek. A lakóépületek átépítése az elmúlt évtizedekben folyamatos volt, és mai időszakban is ez a fő irány.

Az 1900 – as évek első felében épült hagyományos (vályog) szerkezetű épületek az 1970 – es években sátoztetős téglafalazatú lakóépületek váltották fel. Emellett egyéb típusú lakóépületek is megvalósultak. 1980 – as évek közepétől napjainkig egyedi tervezésű igényes lakóépületek jelentették az átépítési folyamatkövetkező lépését.

Alapvető követelmény, hogy az épületek homlokzatképzésének, színhasználatának, anyaghasználatának kiválasztása során törekedjünk a községben már meglévő hasonló épületek építészeti jegyeinek hasonlítására. Csak akkor jöhet létre egységes utcakép, egységes településképp, ha az épületek, melyek szomszédosok egymással hasonlóságot mutatnak. Az épület megtervezése mellett még fontos, hogy azt a telken belül hová és hogyan, milyen beépítési mód szerint helyezzük el.

Fordítsunk kellő figyelmet a nyílászárókra és tetőfedésekre, tetőformákra is.

A településrészen utcánként, utcaszakaszonként változó a tetők kialakítása. A legregyebb épületek során a konty tetős tetőforma figyelhető meg utcára merőleges kialakításban.

A tetők hajlásszöge általános esetben 30–45° körül mozog, így nem árnyékoljuk le a szomszéd épületét. Az épületek földszintes kialakításuk, többszintes épület nem illik a településképhez. A tetőtér beépítéses épületek kialakítása is idegen a községben.

A falusias lakóterületnél alapvetően gazdag a zöldfelület, megfelelő hely kínálkozik a pihenő terület kialakítására.

A növények alkalmazása során természetes és hatékony eszközzel tudunk hangulatteremtő díszítést készíteni telkünkre. Árnyékoló szerepük az energiatudatos életmód egyik eszköze.

Jelen település esetében igaz, hogy keresztbe forduló belső épületszárnyat csak kellően széles telek esetén alkalmazzunk.

A kertes házak rendelkezzenek külső megfelelő méretű tárolóval, melyek kialakítása a főépülettel összhangban, együtt tervezve valósuljon meg

A kerítés megválasztásánál is törekedjünk a környezetünkben lévő jó példák alkalmazására. A településre nem jellemző tájidegen anyagok felhasználása kerülendő.

A teljesen tömör, átláthatatlan kerítés kerülendő. Az oldalsó és hátsó kerítések kialakításánál az anyag és forma megválasztásánál már a szomszéd féltől való saját intimszféra megvédésére kissé zártabb, rejtettebb kerítés alkalmazható.

FŐBB ILLESZKEDÉSI SZEMPONTOK:

- az új épület tervezés során a szomszédos épületek figyelembevétele mellett szükséges a magasság és tetőhajlásszög megválasztása
- kedvező utcaképet segítse a homlokzat kialakítása
- az épület rendeltetését tükrözze a homlokzat építészeti megoldásai
- az építészeti örökség közvetlen másolását kerüljük el
- a modern és hagyományos formák közötti egyensúlyra kell törekedni
- a hagyományos részletformák (pl. tornác) a modern épületeknél alkalmazhatók

GAZDASÁGI TERÜLET

A területek külterületen fekszenek a településtől jól elkülönülten.

A település ipari, gazdasági zónája alapvetően a település peremén, leginkább a lakóterülettől déli irányban helyezkedik el. A 41-es fő úton az országhatár felé haladva az út mentén mezőgazdasági üzem működik. Tekintettel arra, hogy az ipari területek többsége településképi szempontból jól látható, esetenként meghatározó helyen található, elengedhetetlen ezek településképi hatásának vizsgálata és megújulásuk, fejlesztésük településképi koordinálása.

A gazdasági területek önálló belső településképi jellemzőkkel rendelkeznek. Elsősorban alacsony hajlású, nagy fesztávú ipari épületek találhatók itt, mely látványát a javított részek törlik meg.

FŐBB ILLESZKEDÉSI SZEMPONTOK

A rendeltetés határozza meg az épület tömegét és tető kialakítását, elhelyezhetőségét az ingatlanon belül. A gazdasági és mezőgazdasági célú épületek közel helyezkedjenek el egymástól. A lakó funkciójú épületet távolabb helyezzük el. A gazdasági tevékenységhez szükséges épületek a lakó funkció mögött legyen kialakítva. Kerítések kialakítása során a tömör falszerű kerítés kiépítése nem javasolt.

Minden esetben törekedni kell a meglévő épületek homlokzati kialakítására, színvilágára, anyaghasználatára és tetőformájának megválasztására a tetőszerkezetének hajlásszögére. Önálló gazdasági területen az egyszerű ipari formákat célszerű előnyben részesíteni.

BEÉPÍTÉSRE NEM SZÁNT TERÜLET

A település közigazgatási területe építési szempontból két részre tagolódik, beépítésre szánt területekre és beépítésre nem szánt területekre. A település közigazgatási területének beépítésre nem szánt területei közé tartoznak a közlekedési-, közmű elhelyezési területek, a zöldterületek (közparkok), erdőterületek (védelmi erdők, gazdasági erdők, egészségügyi, szociális, turisztikai erdők), mezőgazdasági területek, (kertes mezőgazdasági területek, általános mezőgazdasági területek), és a vízgazdálkodással összefüggő területek. A beépítésre nem szánt területeken kialakult tájhasználat szervesen kapcsolódik a település történetéhez, közrejátszik a helyiek identitásának kialakulásában és erősítésében.

Az e területeken kialakult tájhasználat szervesen kapcsolódik a település történetéhez, közrejátszik a helyiek identitásának kialakulásában és erősítésében. A külterületnek valamivel több, mint tized részét foglalják el a gyeplő területek, mely területek egy része kiemelt jelentőségű tájvédelmi továbbá a különleges természet megőrzési területhez - mint láprétek, mocsárrétek, sárrétek, ligeterdők, kaszálórétek, - tartozik. A külterületi földek egy része, gyümölcsös, ill. szántó művelésű. Az erdőterületek mérete meghatározható.

A tájvédelmi területeket településképi szempontjából meghatározó területként javasolt kezelni.

A KÜLTERÜLET TERÜLETFELHASZNÁLÁSI ELEMEI BEREGSURÁNY TELEPÜLÉSEN

Szántók: Beregsurány település külterületén a mezőgazdasági jelleg az uralkodó. Az éghajlat a nem túl víz- és hőigényes kultúráknak kedvez, elterjedt szántóföldi növény a búza, a kukorica, napraforgó, tritikálé, zab és lucerna. Ma a külterület döntő részét, foglalják el a szántók, melyek részben közúton, részben dűlőutakon jól megközelíthetők. A szántóterületek a határban összefüggő felületként jelennek meg, a táblák határain futó csatornák és utak menti fasorok csak helyenként tagolják a tájat.

Rétek, legelők: A gyepek területek erősen megfogyatkoztak az utóbbi száz évben. A nyílt társulások közül a homokpusztarétek jellemzőek. A mélyedésekben gyakoriak a vízállásos, nedves rétek, mocsárrétek. A rétek és a legelőként hasznosított gyepterületek együttesen a külterületnek kb. 15 %-át teszik ki.

Erdők: Erdőtársulásait jelentős mértékben (akác, nemes nyár, enyves éger, magas kőris) ültetvények jellemzik. Az erdők a település 16 %-át borítják. Védett természeti terület a Szatmár-Bereg Tájvédelmi Körzet.

Gyümölcsösök: A gyümölcsösök területe az utóbbi években az alacsony felvásárlási árak miatt csökkent. A gyümölcsösök nagy része a külterületen található, körülbelül a külterület 2 %-a. A zártkerti területeken korábban elsősorban a szőlőtermesztés volt jellemző, amit ma részben gyümölcsösként, részben szántóként hasznosított parcellák tarkítanak, de jelentős a parlagon hagyott területek aránya.

22 | Településképi szempontból meghatározó területek

A külterület része a Szatmár-Beregi Tájvédelmi Körzetnek, melynek összterülete 22 931 hektár, ebből fokozottan védett 2 307 hektár. A tájvédelmi körzet a Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatósága alá tartozik. A Tájvédelmi Körzetet 1982-ben hozták létre a Szatmári- és a Beregi-sík területén. A mozaikos szerkezetű tájvédelmi körzet 37 település külterületén helyezkedik el, központja Fehérgyarmaton található, a terület értékeit bemutató állandó kiállítással egy helyen. A település közigazgatási területét érinti a Gelénes - Beregdaróc és a Tarpa - Tákos elnevezésű kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területek, valamint a Szatmár-Bereg Különleges Madárvédelmi Terület.

A Tájvédelmi Körzet kiemelten fokozottan védett növényei Beregsurányra vetítve:
Kisfészkű aszat (*Cirsium brachycephalum*) Eszmei értéke 5 000 Ft
Tavaszi tözike (*Leucojum vernum*) Eszmei értéke 2 000 Ft
Gyilkos csomorika (*Cicuta virosa*) Eszmei értéke 5 000 Ft

A Tájvédelmi Körzet kiemelten fokozottan védett állatai Beregsurányra vetítve:
Zöld levelibéka (*Hyla arborea*) Eszmei értéke 10 000 Ft
Mogyorós pele (*Muscardinus avellanarius*) Eszmei értéke 50 000 Ft, 2017 Év emlőse
Beregi futrinka (*Carabus Hampei*) Eszmei értéke 100 000 Ft.

Fent:

Jobbra fent:

Jobbra:

Lent:

Középen lent:

Balra lent:

Kisfészkű aszat

Tavaszi tözike

Gyilkos csomorika

Zöld levelibéka

Beregi futrinka

Mogyorós pele

AJÁNLÁSOK:

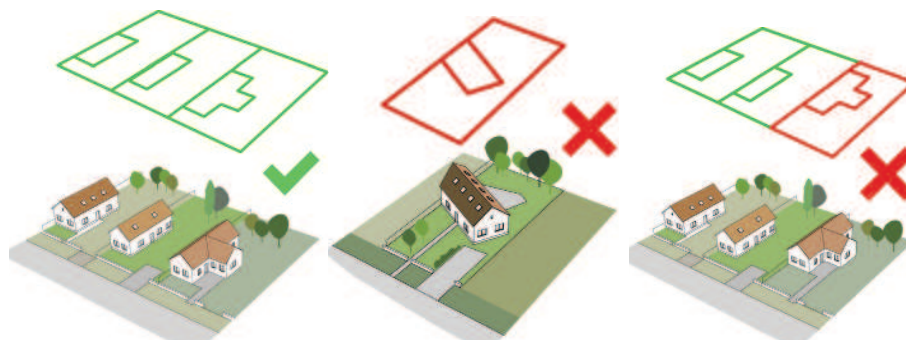
a településkép minőségi formálására vonatkozó ajánlások: építészeti útmutató

Arra a kérdésre, mitől szép egy lakóház, nem lehet egy mondatban válaszolni. Neves építészek és filozófusok a különféle megközelítések ellenére egyetértének azonban abban, hogy a közhiedelemmel ellentétben a szépség nem szubjektív, nem részrehajló. Szép az, ami érdek nélkül tetszik, mondja Kant. A szépség sokféle lehet. Borainkról sem mondhatjuk, hogy a vörösbor jó, a fehér nem. Tudva, hogy bizonyos alkalmakhoz, ételekhez jobban illik a vörös, mondhatjuk, hogy mi a rozét szeretjük. Ebben a fejezetben nem szeretnénk egyoldalúan állást foglalni, leszűkíteni a lehetőségeket. Viszont szeretnénk bemutatni, hogyan kerüljük el a legáltalánosabb hibákat, ne járjunk úgy, mint a borász, aki gyakorlatlanul túlkénezi borát.

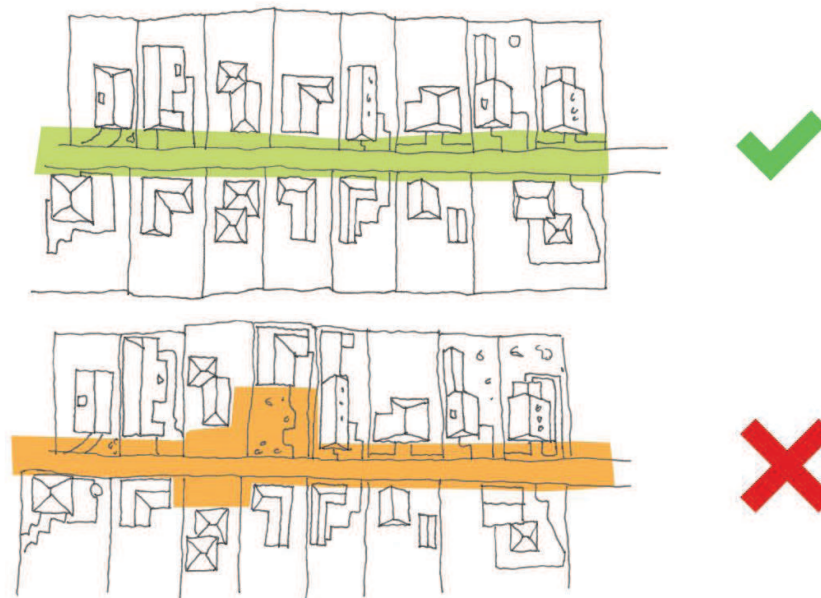
TELEPÜLÉSKÖZPONT

TELEPÍTÉS

A településrészen oldalhatáron álló, merőleges elhelyezkedésűek az utcáfronthoz viszonyítva a családi házak. A kötelezően előírt és kialakult előkerti előírásoktól eltérni nem javasolt. A főépület mögött kialakítható a növényzettel határolt védett kert.

Javasolt az utcáfronttól egyenlő távolságra lévő épületek egységes nyugodt ritmusú képeinek alkalmazása.

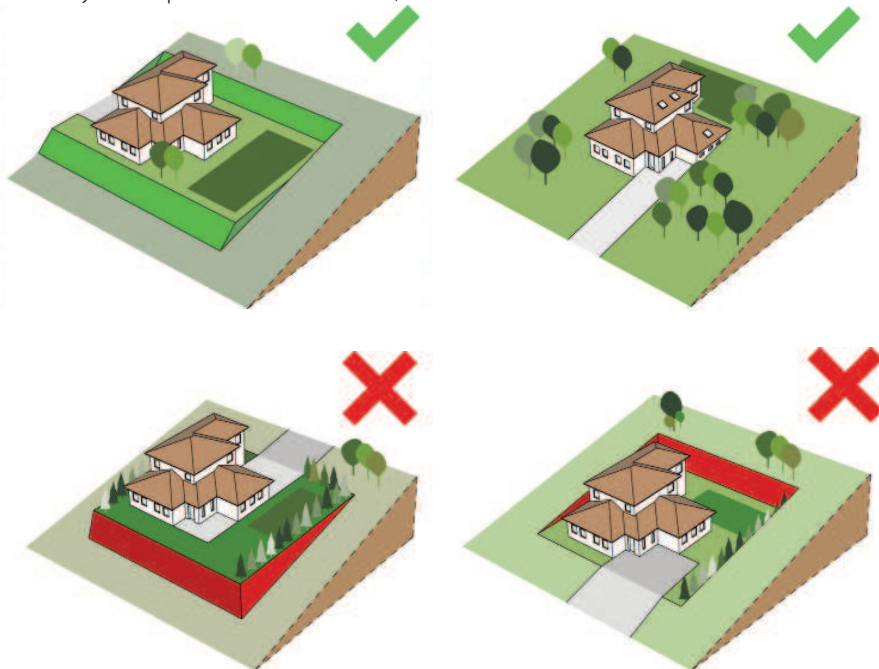
TEREPALAKÍTÁS

Az ingatlanok beépítésénél célszerű a csaknem teljesen sík terület kialakítása legalább a családi ház közelében. A kertek vonatkozásában a tereplejtés kismértékben megengedett.

A tereprendezésnél célszerű figyelembe venni az utcafronti terepszintet, valamint kerülni kell a szomszéd irányába történő túlzott terep feltöltést és földszállítást.

A terepalakításnál mindig végezzünk rétegenként tömörítést a megfelelő tömörség érdekében.

Törekedjünk a lépcsőzetes kialakításra, támfalakat ne alakítsunk ki.

Ajánlott a terepre való illesztéskor megfelelően telepített, terepre ültetett épület alkalmazása.

MAGASSÁG

A lakóházak magassága csaknem azonos.

A meglévő lakóházak figyelembevételével kell az új családi házakat elhelyezni, tehát hasonló magassággal kell kialakítani, mint a környezetében lévő többi ingatlant, ne térjünk el a kialakult állapottól.

Javasolt az azonos magasságú épületek egyenletes utcaképének megalkotása. Az újonnan épülő épületeknek a meglévő magassághoz kell alkalmazkodniuk az egységesség érdekében.

TETŐHAJLÁSSZÖG

Beregsurányon a családi házak tetőhajlásszöge közel azonos.

A meglévő lakóépületek közé telepíteni kívánt családi házaknak hasonló hajlásszöggel kell épülniük, mint a környezetében lévők. Az utcaképbe a túl alacsony vagy a túl magas hajlásszöggel rendelkező épületek nem illenek ide, a lapostető engedélyezése kizárt.

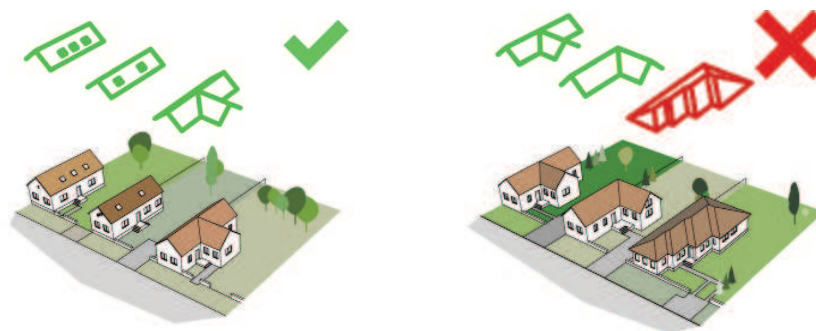

Azonos tetőformájú épületek egyenletes utcaképet alkotnak. Az egységesség érdekében az újonnan épülő házaknak is hasonló tetőformával kell, hogy épüljenek.

TETŐFORMA

A településrészen a családi házak tetőformája egyszerű. Új házak építésénél figyelembe kell venni a szomszéd lakóépületek tetőformáját.

A kialakult nyeregtetős házakból álló utcaképbe új lakóház épül, akkor oda ne tördelt tetőformájú épület kerüljön, hanem a szomszédokhoz hasonló nyeregtetős tetőformájú családi ház.

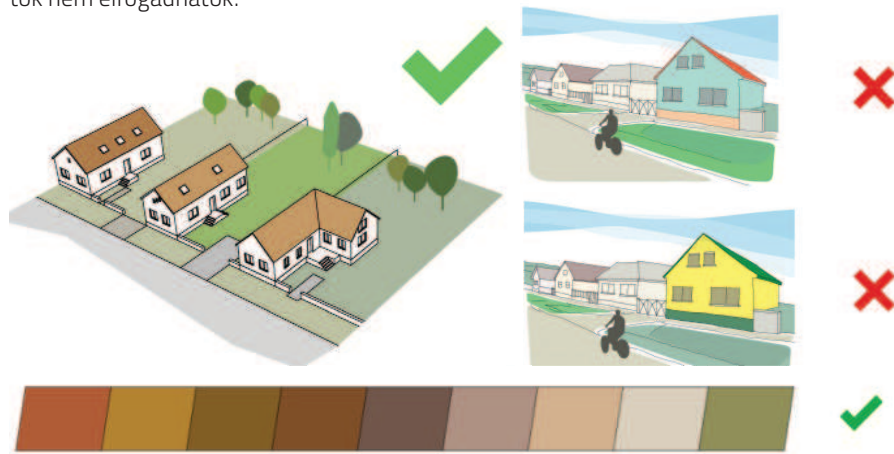

Azonos tetőformájú épületek egyenletes utcaképet alkotnak. Az egységesség érdekében az újonnan épülő házaknak is hasonló tetőformával kell, hogy épüljenek.

SZÍN

Visszafogott illeszkedés, hasonló színhasználat, nem túl változatos, hagyományos színekkel készült épületek jellemzik. (pl. vörös cserépfedés, szürke palafedés, olykor lemezfedés, világos színű homlokzatok, fa kerítések)

Az új házak építésénél a meglévő épületek színvilágához illeszkedő anyaghasználat ajánlott. A kirívó és feltűnő színhasználat, a rikító színű fémlemez fedések és burkolatok nem elfogadhatók.

Épületeken elfogadott szokásos színek (alkalmazható)

Épületeken idegen színek (ne alkalmazzuk)

A kirívó homlokzati színek alkalmazása nem ajánlott. A héjazat színének kiválasztása során az élénk színek alkalmazása nem javasolt, a hagyományos színeket (pl. vörös cserépfedés) válasszuk.

TORNÁCOK

A népi építészet egyik könnyen felismerhető, jellegzetes eleme az oldalsó oszlopos tornác. Ékes példái Beregsurány településen is jól megfigyelhetők. Ezek az átmeneti- „külsőbelső” terek készülhetnek az épület anyagából, de akár fából is. A település-központban korábban a lakóépületeken volt jellemző mely ma már eltűnőben van. Az arányos, tornácos épületek sora karakteres utcaképet mutat, mely erősíti a település egységes arcát és identitását. Új épület újraértelmezett tornáccal (fedett terrasszal) történő kialakításával tovább vihetjük e hagyományt a településen.

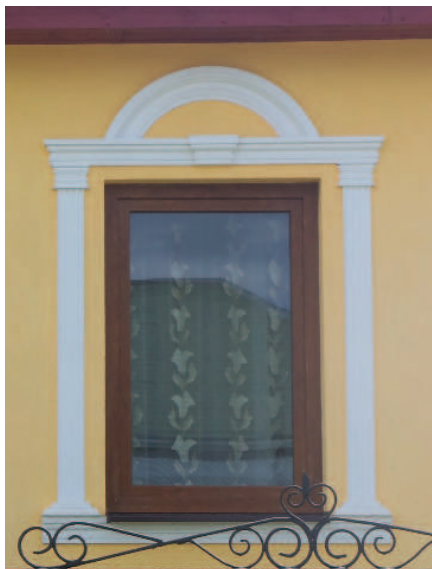
AJTÓK, ABLAKOK

Az épületek megjelenését és hangulatát a nyílászárók nagyban befolyásolják. A zárt épülettömeggel így nyitunk a külvilág felé, ezért nem mindegy, milyen módon tesszük ezt. A két belterületi megkülönböztetett településkarakter nyílászáróiban is eltérő képet mutat, mely sajátosság megőrzése a településen élők feladata is.

A hagyományos nyíláskialakítás az átépülő, lakóterületi településrészen jól megfigyelhető: kétszárnyú, jellegzetesen két vagy három osztású ablakok, utcai homlokzaton szimmetrikus kialakítással.

A településközpont településrészen hosszanti kialakítású, keskenyebbnek tűnő ablakokat figyelhetünk meg (a múlt értékeiként is). Középületeinken a funkcióhoz igazodó méretű és formájú ablakokat is találhatunk.

Az ablakok keretezése mindig is hangsúlyos eleme volt a homlokzatoknak. Közegészségügyi, oktatási és szolgáltató funkciójú épületek estén a hosszított nyílászárók modern megfogalmazásban is visszaidézhetők.

HOMLOKZATKÉPZÉS, ANYAGHASZNÁLAT

A túldíszített, túlszínezett épület hamar elveszti érdekességét, és utána inkább zavaróan hat a nyugodt, tiszta településképben. A jól megválasztott vakolatszín – mint például a ezen a többfunkciós épületen alkalmazott színhasználat és a földszinti rész téglaburkolata – nem csak a hangulatot, hanem az épület védelmét is szolgálja. A kiegészítő teraszok árnyékolnak és egyedi megjelenést biztosítanak az épületnek.

A múlt örökségét őrző épület egyességét a vörös cserép, a fehér vakolat, a pácolt barna faszerkezetek adják. Ezen anyagok használata a mai kortárs épületeken is javasolható az arányos illeszkedés betartásával.

Funkcionális tekintetű is figyelembe véve illeszkedjen a környezetébe az épület kialakítása, anyaghasználata, építészeti megoldásai, a homlokzat tagolása és a színvilága.

RÉSZLETEK

A népi építészeti örökséget hordozó épület helyreállítása beszédesen mutatja be a XX. század elejei építőmesterek szakmai tudását, az építtetői igényességet. Ezen igényesség átvétele a mában is a jövőnek megőrzendő épületeket eredményezhet akkor ha figyelünk a hagyomány és modernizáció közötti egyensúlyra az arányos illeszkedés biztosításának betartásával.

A bejárat hangsúlyozása meghatározza az épület karakterét. A cserépfedés és a látszó tégl a hatást csak erősíti, ill. modern, egyedi karaktert ad az épületnek. Az épület előtti tér erősíti ezt a hatást, kiemeli az épület funkcióját.

KERÍTÉSEK, TÉRFALAK

Házaink kiegészítői, a kerítések, lámpák, árnyékolók, postaládák, korlátok egytől egyig aktívan alakítják a végső látható képet, hangulatot. Akkor járunk jól, ha mindent egyforma igényességgel, odafigyeléssel tervezünk meg, választunk ki. A színek használata, ezek összképének gondos kialakítása odafigyelést igényel. Kerítések esetén is létezik örökség. Hagyományosan alkalmazott anyagok formák itt is fellelhetők, mint a piactőmb kerítésén. A bejárat hangsúlyozása is illik az épület korához, megjelenéséhez.

A kerítés egyszerre teremt kapcsolatot a közterülettel, ugyanakkor elválasztja azt az ingatlantól. Térfalat képez, mely lehet kivételesen tömör, és ha magánéletünket szeretnénk óvni, de lehet áttört, átlátható is. A településen vannak olyan anyagok vagy formák, amelyek rendszeresen visszatérnek. A településközpont települési részekben jellemzően téglapillérek között ritkított fa deszkázatos, fémhálós kerítésekkel találkozunk, így jól látszódik az előkert és az épület homlokzat teljessége. A zöld kerítés is ajánlott, melyet a kertkapu tesz igazán látványossá.

Vegyük figyelembe a kerítés megválasztásakor az épület színezését és anyaghasználatát. A kapu hangsúlyosabb lehet, de ne hivalkodó. Az áttört kerítés a kertet és a házat is hagyja látni. A tömör kerítés kerülendő.

KERTEK

Településünknek és épületeinknek egyaránt illeniük kell abba a környezetbe, amelyet az adott helyen az ember és a természet közösen formált. A településközpont településrészben a környezetbe illesztés során a hagyományos településkép megőrzése az elsődleges cél. Az épületeket csak részlegesen takarjuk, árnyékoló fákat a déli kitettségű falak közelében ültessünk. Az előkertbe ültetett fák, cserjék helyének megválasztásakor vegyük figyelembe a ház homlokzati kialakítását, nyílászáróinak elhelyezését. A kerti építményeket takarjuk, hogy az épület jobban érvényesüljön. A meglévő épületek bővítése, felújítása során fokozottan ügyeljünk a már meglévő fásszárú növényzet megővására.

A ház méreteinek érzetét a környező növényzettel befolyásolhatjuk. Szándékunk szerint magas növényzettel csökkenthetjük, alacsony növényekkel növelhetjük a ház méretének érzetét. A kert épített környezet része, közvetlen életterünk szabadterre kiterjesztett közege, amely akkor tölti be szerepét, ha harmonikus egységet képez az épülettel, amelyhez kapcsolódik. A kertalkítás során az épület és a kert stílusa, hangulata harmóniában legyen. Elsődleges az épület stílusához, üzenetéhez, közvetített érzetéhez illeszkedő kertépítészeti megoldásokat alkalmazzunk.

A szemlélő számára telkünk láthatóbb része az elő-, illetve oldalkert lehet, amely ilyen tekintetben nem csak védelmi, hanem díszítő szerepet is ellát. Díszes, gondozott előkerttel hozzájárulunk utcánk, településünk szép arculatához. Érdemes olyan fajokat telepíteni, amelyek nem csak virágukkal, hanem levelükkel, termésükkel is díszítenek, így majdnem egész évben színesíthetik udvarunkat.

A település központi belterületének virágzó növényei: a bokorrózsa (*Rosa* sp.), orgona (*Syringa* sp.). Mértékkel ültessünk tuját és egyéb tűlevelű örökzöldeket.

A kert és az épület harmóniája fontos. Ne takarja el a növényzet túlzottan az épületet. A kerti bútorok, építmények az épülettel azonos anyaghasználat és színezés mellett valósuljon meg.

UTCÁK

A településkép javításához sokszor nem szükséges nagy beavatkozás, a rendezettség érzésének elérése már fél siker. Látványos előrelépést jelent a közterületek karbantartása, megfelelő fenntartása, nem használt közterületi elemek elbontása, sérült elemek helyreállítása. Az eltérő felületek szétválasztása jelentős javulást eredményezhet. Az átalakuló településszélekre különösen nagy figyelmet kell fordítani. A nyomvonalas elemek felfűzik a települést alkotó darabkáit, ezért fontos az egységes kialakítás elérése. A közösen áthaladók leginkább ezeken a vonalakon haladva alakítják ki a településről alkotott képüket. Kiemelkedő figyelmet kell biztosítani az infrastruktúra elemeinek kiépítésére, a nyomvonalvezetés megválasztására, a felszín feletti és az alatti elemek tájba illesztésére.

A településközpontban kellemesen hangulatos utcaképek alakultak ki, fontos annak esztétikus harmónikus kialakítása, megtartása, hiszen az utcakeresztmetszet a telkek és az utcák viszonyát mutatja be, ezért fontos törekedni az egységes kialakításra. A parkolóhelyek kialakításának közelében ne alkalmazzunk gyept, kerüljük a ráparkolást.

Fasor telepítésekor ügyelni kell arra, hogy megfelelő távolságra helyezzük el őket. Fontos ismerni a végleges méretük elérésének adatait. A fajok kiválasztásánál ügyeljünk arra, hogy azok ne nőjenek bele a felsővetékekbe, ne akadályozzák a biztonságos közlekedést. A jó fa kiválasztásánál később elkerülhető a megcsonkolt fák látványa. Fontos, hogy a felszín alatti vezetékek (víz, gáz, csatorna, elektromos áram, telefon és internet kábel) tervezésekor kialakításánál is gondoljunk a fák gyökereinek helyigényére. Az utcákon eperfát, vadkörte vagy gömbjuhart válasszunk. Különösen szabályos lesz a kép akkor, ha a fajon belül is annak egy fajtájával történik a fasor telepítés. A tömött, egyöntetű koronák sora (pl. vadgesztenye) igen ünnepélyes, tekintélyt parancsoló. Utcafásítás vagy fasor megújítás céljából a természeteshez közel álló, kúpos vagy tojásded formák a legkedvezőbbek a fajtákból.

Ne alkalmazzunk inváziós fajokat (amerikai kőris, nyugati ostorfa stb).

A járőfelületek, burkolatok kialakítása során a tartósságra, a javíthatóságra és a vízáteresztésre, valamint az akadálymentesítésre egyaránt gondoljunk. Semleges színek kiválasztása javasolt a burkolat színének kiválasztása során. A járőfelületeket gondos tervezés során kerüljenek kialakításra, hiszen azoknak illszkedniük kell a zöldfelületek szegélyeihez és a kerítések lábazataihoz.

Az utcakertek teremtenek kapcsolatot a magántelkek és a közterületek között, melyeket a településen élők maguk alakítják, gondozzák saját területüket.

Egyéni megoldások során ügyeljünk arra, hogy azok illeszkedjenek, egységet alkossanak a már meglévő előkertekkel és szomszédok utcakertjével. Kerüljük a szemmagasságban takaró növények alkalmazását, legfőképpen a kereszteződésekben, utóbbinál a gépkocsiban ülők szabadkilátását ne akadályozzuk növényekkel.

Telepítsünk max. 50-80 cm magasságokig növény cserjéket.

Javasolt több növény alkalmazása a közterületen, majd azok folyamatos gondozása.

KÖZTEREK, KÖZPARKOK, KÖZKERTEK

A településnek, településrésznek azon találkozási pontjai ahol a természethez kapcsolódva, szabadban élhetjük meg a helyi közösséghez való hovatartozásunkat, a közösségi szabadterek. Megjelenésük fokozta fontos, mivel ezeken a helyeken hosszabban tartózkodunk, ezért ezek a teresedések tervezését szakemberek végzik. A nem megfelelően kialakított tér használata a környezet gyors romlásához vezet. Egy-egy tér kialakításánál fontos felmérni a használók várható szokásait, számukat, a használni kívánt időszakot és jellegét. A tevékenységekhez és a közlekedéshez megfelelő számú és minőségű tereket szükséges biztosítani. A növényfajok megválasztása és ültetése során azok térigényét is figyelembe kell venni, számolva növekedésükkel, egymásra árnyékolásukkal.

A településközpontban a református templom előtt, valamint a kastélyok előtt láthatóak mindenki számára látogatható gnodozott parkok, terek.

Megfelelő mennyiségű teret szükséges biztosítani. A növények megválasztása során vegyük figyelembe térigényüket. A nyári hőség hatásainak enyhítéséről is gondoskodjunk. A növények árnyékot adnak, jó hő visszaverő helyek, esőbeállók, szökőkutak biztosítanak megfelelő minőségű és tereket.

AJÁNLÁSOK: FALUSIAS LAKÓTERÜLET

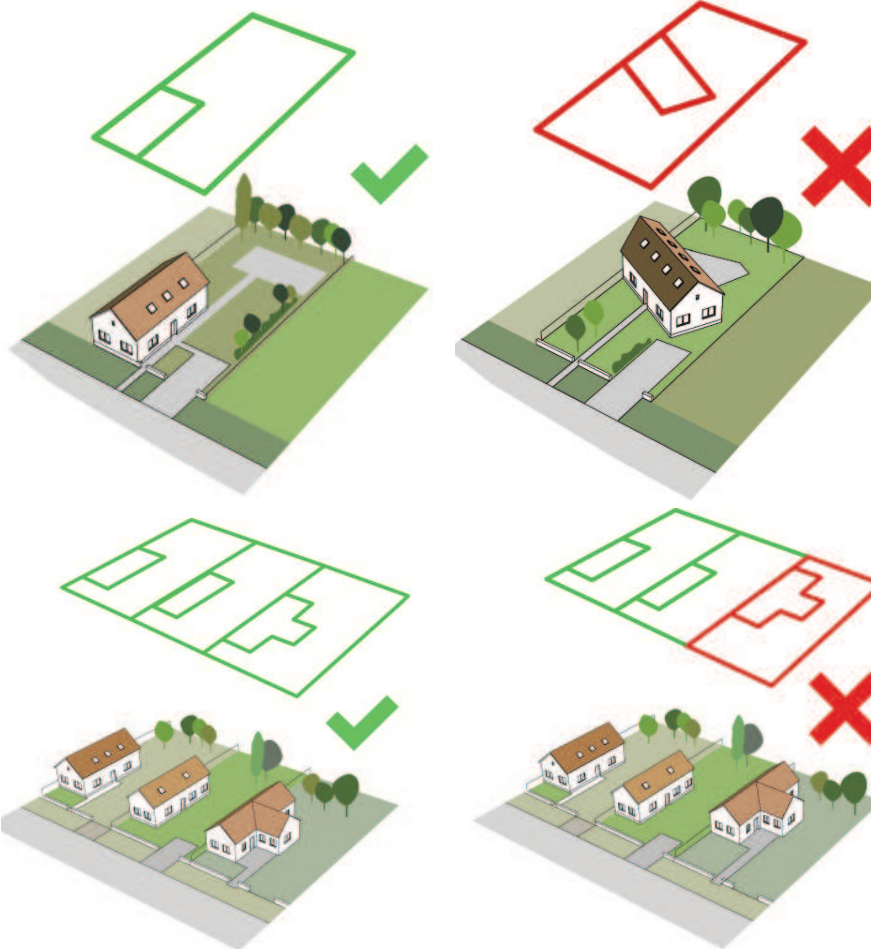
a településképi minőségi formálására vonatkozó ajánlások: építészeti útmutató

TELEPÍTÉS

A lakóterületi településrészen a családi házak telepítése oldalhatáron álló telken belüli elhelyezkedése az utcára párhuzamos és/vagy merőleges rendszerű. A településrészen nem elfogadható, ha egy ház az utca vonaltól elforgatott rendszerben van telepítve. A telek közepére való telepítés nem ajánlott, mivel így az épület körül csak a telek teljes körbezárásával alakítható ki védett kert, ami nem kívánatos.

Az ide épülő lakóépület álljon oldalhatáron vagy attól legfeljebb 1 méterre az oldalsó telekhatárral párhuzamosan. Kerülendő a négyzetes alaprajzú épület kialakítása vagy az oldalsó telekhatárral nem párhuzamosan elhelyezett alaprajz.

Az épület utcai homlokzata ne legyen túl széles kialakítású, de amennyiben szélesebb kialakítású épületet szeretnénk, abban az esetben az utcai homlokzattól hátrébb célszerű húzott keresztirányú épületrész kialakítása. Ez meglévő épületek bővítésénél is alkalmazható. Vigyázunk, hogy a keresztirányú bővítés ne legyen nagyobb a fő tömegnél.

Javasolt az utcára merőlegesen kialakított tetőformájú épületek kialakítása, valamint az előírt előkertek betartása és az oldalhatáron álló beépítési mód.

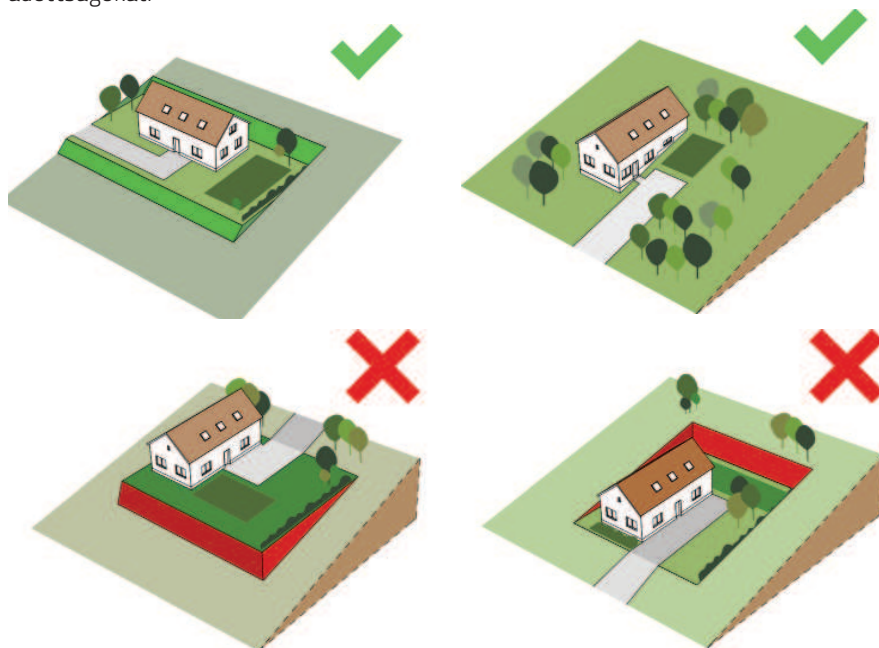

TEREPALAKÍTÁS

A terület síknak mondható. Házunkat a terepre illeszkedve helyezzük el, az esetleges szintkülönbségek során a több szinten való megnyitásra törekedjünk. Ekkor nem kell a terepfelszínt megváltoztatni. A gondosan megtervezett épület jól illeszkedik a tájba, harmonizál vele. Ez esetben a kerttel is egy kedvező kapcsolat jöhet létre.

Nem elfogadható olyan tereprendezés, mely során az új épület teljes egészében terepfeltöltésre kerülne, mert ezáltal feltűnően kiemelkedne a szomszédos épületek közül. Nem elfogadható az épület földbe vájása, a zavaróan magas részsők, valamint támfalak alkalmazása. Mindig komoly problémát tud okozni egy nagymértékű tereprendezés során a lezúduló csapadék.

Ha a tereprendezés elkerülhetetlenné válik, abban az esetben a terepfelszín megváltoztatására a legjobb megoldás a lakóépület részleges bevágása a lejtős terepbe az eredeti terepfelszínen kitermelt földmennyiség részsűvel való kialakításával. De a szomszédos telkek körzetében és a telekhatárokon ekkor sem lehet megváltoztatni a kialakult terepadottságokat.

Az épületeket terepre ültetve helyezzük el. Kerüljük a támfalakat és bevágásokat. Lépcsőzetes kialakítás javasolt a meredek terepnél.

MAGASSÁG

Az új épületnek finom illeszkedéssel kell beállnia a meglévő épületekhez. A legtöbb épület földszintes kialakítású, van néhány kivétel melyeknek tetőtere is beépített. Meglévő épület bővítésénél valamint új épületek kialakításánál az utcavonalon álló épületrészeknek igazodni kell a hagyományos ereszmagassághoz. (3-4 méter) és gerincmagassághoz (6-8 méter). Amennyiben tetőtér beépítésre kerül sor vagy kerül betervezésre, ebben az esetben az eresz- és gerincmagasság (0,5-1 méterrel magasabb) elfogadható.

Nem elfogadható a meglévő épületek tetőtér beépítése, ha az a földszint fölé térdfal építésével vagy új tető kialakításával, utcafronti homlokzat megemelésével jár.

Cél az azonos magassággal rendelkező épületekkel kialakított utcakép. Tehát az újonnan készülő épületek ne legyenek se túl alacsonyak, se túl magasak a környezetüben lévő épületeknél.

TETŐHAJLÁSSZÖG

A tető hajlásszöge a hagyományos 30° és 45° fok közzé essen. Sem a több, sem a kevesebb nem kívánatos. A fő tömeghez nem kapcsolódó épületszárnyak, mint például egy hátsó kert felé néző terasz esetén megengedett a 30°-nál alacsonyabb hajlásszögű tető is. A manzárdtető vagy a hozzá hasonló tört lejtésszögű tetők idegenek ebben a környezetben. Tornyak építése a tetőre vonatkozó tetőhajlásszög követelménye, valamint az egyszerű tetőidom miatt nem elfogadható.

A szomszédos épületekhez hasonló tetőhajlásszöget válasszunk, se túl meredek, se túl alacsony hajlásszögű nem kívánatos.

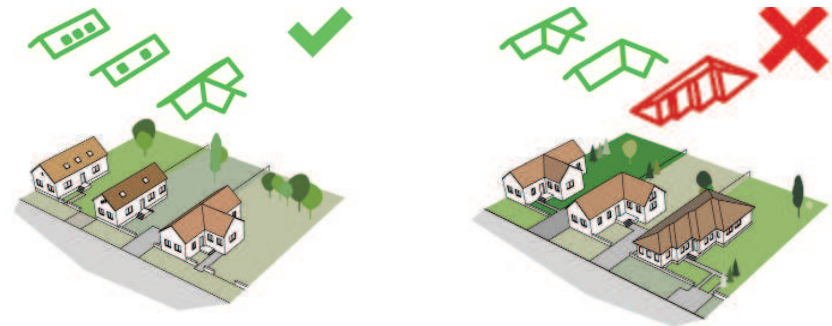
TETŐFORMA

A tetőforma ne legyen túlságosan tördelt, benne ne legyenek ugrások. A legegyszerűbb a nyeregtető alkalmazása, akár csonka konty kialakítással is. A nyeregtető (vagy csonka kontyolt nyeregtető) T vagy L alakú bővítése során is megfelelő. Kerülendők azok a ragasztott épületrészek, melyeket külön szerkezetű tető fed.

Általában hagyományos oromfalas (csonkakonttyal vagy anélkül) homlokzatú házak sorakoznak az utcákban.

A háztetőkön nem találhatóak kiugró tetőrészek, kiemelt felületek, kutyaólas ablakok, tornyok, melynek megtartása a nyeregtető egységes síkjának megőrzésével lehetséges. Az oromfalas tömegalakítás a tetőtérben lévő bevilágító ablakok elhelyezését teszi lehetővé. A tetősík ablakok ugyanezt a szerepet betöltik. Ezek jó megoldások.

Nem javasolt a tetősíkjának megbontását eredményező tetőablakok kialakítása. A kutyaólas ablakok vagy kiemelések alkalmazása elfogadhatatlan. A tornyocskák, díszítő tetőidomok használata szintén nem elfogadható.

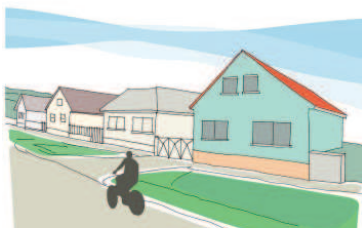
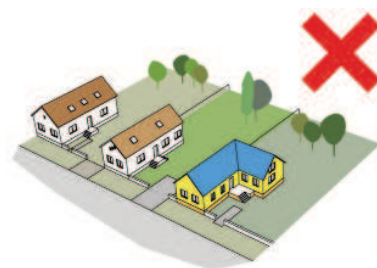
Azonos tetőformájú épületek egyenletes utcaképet alkotnak. Az egységesség érdekében az újonnan épülő házaknak is hasonló tetőformával kell, hogy épüljenek.

SZÍN

Visszafozott illeszkedés, hasonló színhasználat, nem túl változatos, hagyományos színekkel készült épületek jellemzik. (pl. vörös cserépfedés, szürke palafedés, olykor lemezfedés, világos színű homlokzatok, fa kerítések)

Az új házak építésénél a meglévő épületek színvilágához illeszkedő anyaghasználat ajánlott. A kirívó és feltűnő színhasználat, a rikító színű fémlemez fedések és burkolatok nem elfogadhatók.

Épületeken elfogadott szokásos színek (alkalmazható)

Épületeken idegen színek (ne alkalmazzuk)

TORNÁCOK

A tornác az a folyósyszerű, fedett, félig nyitott tér, mely átmenetet képez a ház és kert között. Nyáron kiválóan árnyékol, télen viszont megfelelő tájolás mellett nem állja útját az alacsonyan sütő napsugaraknak. Véd az esőtől, hőtől, forróságtól. A régi házak favázas vagy oszlopos tornácai szép, követendő példák lehetnek. Új épületeinkben a szélesített, vagy terasz fedésként használt ilyen külső tér az épület legkellemesebb helyét, helyeit alkothatják.

AJTÓK, ABLAKOK

Új épületek építése esetén tetszőleges anyagú, de fa mintázatú, vagy fegyverzetű, víz-tiszta, vagy matt síküvegezésű, osztott ablakok beépítése javasolt. Az ablakok mérete kiosztása az arányos illeszkedés biztosítása mellett az épület funkciója határozza meg. A környezet másolását kerülni kell. Utcai homlokzaton érdemes spalettát vagy zsalugátert kialakítani, illetve redőnyszekrény beépített, rejtett kivitelben a nyílászáróval megegyező színben. A nyílászárók javasolt színe világos, természetes fa szín vagy olíva zöld, vagy ezek szürkével tört árnyalata. Védett épületek esetén ettől el lehet térni. Lakóépületeken, a nyílászáró cserék esetén jó megoldás a közepen felnyíló ablak. Egyedi nyílászárók a fa dominanciájú homlokzaton biztosítja az épületen belüli – a homlokzaton megjelenő – arányos illeszkedést.

Lakóépületeken a közepen felnyíló ablak a javasolt megoldás. A köz, ill. szolgáltató épületeken portál jelleg is dominálhat. A színezés illeszkedjen az épület színvilágához. A redőnyszekrény rejtett kialakítású megoldással a homlokzat egységét nem bontja meg.

HOMLOKZATKÉPZÉS, ANYAGHASZNÁLAT

Az utcai homlokzat az épület arca, ezért nagyon fontos, hogy mi az az arc, amit megjelenít. Kialakításakor törekedni kell a hagyományos arányok megtartására, a kellemes arányú ablakok megfelelő kiosztására. Nem javasolt az utca felé garázkapuuval fordulni, ha megoldható célszerűbb inkább a garázsokba oldalról, a telken belül behajtani. Ha ezt a telek szélessége nem engedi meg, akkor a tömegalakítást érdemes úgy kivitelezni, hogy ne a garázkapu kapja a fő hangsúlyt a homlokzaton, ezen túl természetes, (pl. fa) anyaghasználattal, minimális boltív alkalmazásával enyhíthetünk annak erőteljes megjelenésén.

Anyaghasználat szempontjából a természetes anyagok – a kő, tégl, vakolt felületek, faburkolat – részesítendőek előnyben. A magastető héjalása – beleértve az ereszcserédesítőt is – az égett agyag sötétebb, vagy világosabb árnyalata színében agyagcserép, vagy ahhoz hasonló színű betoncserép lehet. Modern, mai kortárs építészeti megoldások a hasonlóan modern, korszerű építőanyagok (pl. fémlemez) beépítését is lehetővé teszik.

RÉSZLETEK

Házunk és kertünk találkozási pontjai folyton változó, gazdagodó élményt nyújtanak. Évről évre, évszokról évszakra más képet mutatnak. A növények az épületen egyrészt hangulatteremtő díszítőelemek, másrészt hatékony, természetes eszközei az energiatudatos életmódnak – árnyékolnak!

Az épület harmonikus kialakítását az egyes részei is befolyásolják. A homlokzaton lévő díszek, ornamentikák, hirdetőfelületek, egyéb műtárgyak illeszkedjenek a környezetébe.

KERÍTÉSEK, TÉRFALAK

A lakóterületi településrészen változatos anyaghasználattal találkozunk: a természetes tartóoszloptól kezdve a tégláig, a legtöbb esetben fa ill. fém – igényes kovácsoltvas – közties elemekkel vegyítve. Jó példái annak, hogy a hagyományos mellett megférnek a modern anyagok, kialakítások is. A kerítések kialakítása során használható lakóépületeknél is alkalmazott anyagok, színek, ezzel így még inkább harmonikusabb, egységesebb hatást érhetünk el. A kerítéskapu kialakításakor hangsúlyozható a belépés helye, de kerülni javasolt a túlzottan hivalkodó bejárat kialakítása.

KERTEK

Az átépülő, falusias településrészen is fontos, hogy az épületek harmonikusan illeszkedjenek a környezetbe. A környezetbe illesztett épület nem hivalkodik, hasznosítja a fák szélvédelmét, árnyékolását is. Az épülettömeg követi a háttérnövényzet szerkezetét, kertje követi a jellegzetes szegélyvonalakat, takarja a burkolt felületek látványát. Az épületet részlegesen takarjuk növényekkel, amelyek kiemelik annak szépségét, kontrasztosabbá téve az emberi alkotást. A kert maga az a tér, ami körülveszi az épületet, az a terület a ház és a közterület között, ami bár kültéri, mégis csak az ott lakók használják. Az otthonnak az a része, ahol a természettel érintkezhet az ember. Ezért nagyon fontos az épület tervezése, alakítása során tudatosítani, hogy a kert és a ház együtt létezik, együtt él, és a megfelelő kert kapcsolat kialakítása ugyanolyan súlyú feladat, mint a tervezés többi fázisa. A térkő és a növényzet határozott szegélyt alakít a telken belül, az eltérő felületek arányossága fokozza a kert szépségét.

A kert használatát, „helységeit” is ugyanúgy meg kell tervezni akár az épületét. Az újonnan kialakított építési telkeken a tervezés különösen fontos, épületenként jelentősen változhat az illeszkedő kertépítési kialakítás. Ne csak az épületet, hanem lehetőség szerint terveztessük meg kertünket szakemberrel. A kert tervezését az épülettervezéssel egy időben kezdjük meg, hogy az ideális megoldást megtalálhassuk. Így a kert és az épület egy egységes látványt és életteret fog biztosítani számunkra. A kert funkciói kapcsolódnak az épületrészekhez. Vegyük figyelembe azonban, hogy a kertben minden tevékenységhez nagyobb teret igénylünk, ne zsúfoljuk tele funkciókkal. A volt zártkerti és majorsági területeken törekedjünk az egykori használat megidézésére.

A garázst lehetőleg az épületekben alakítsuk ki, hogy több hely maradjon a kertben, és ne terhelje a környezetlátványát egy újabb építmény. A kertben kerti építmény alakítható ki. Anyaga fém vagy favázas legyen. Kerüljük a túlzottan hangsúlyos, nehéz szerkezeti kialakítást.

Alkalmazásukkal könnyebbé válik a falak karbantartása. Kialakításuk legyen harmonizálva az épület színeivel, formavilágával.

Lehetőleg könnyen felújítható, vízáteresztő burkolatot alkalmazunk, így elkerüljük a tócsák kialakulását, és könnyebben életben tartjuk növényeinket. A kevésbé használt részben dekoratív, régi téglából járőfelületet. A szegélyeket azonos anyagból alakíthatjuk ki.

A kert különböző részeit magasabb növényfajokkal válasszuk el. Az előkertbe alacsony, legfeljebb 1,20 m magas lágyszárú növények, cserjék alkalmazása javasolt. Sövény kialakításnál az 1,50 m magasságot ne érje el, lehetőleg télen-nyáron levelekkel borító fajokat alkalmazunk. Az előkertben a színvilág és a forma szempontok figyelembevétele nélkül szinte bármilyen növény alkalmazható, kezdve a színes virágú évelőkön át az egynyári virágokon keresztül minden. Ügyeljünk az egyidőben virágzó fajok színharmóniájára. A fák alkalmazása során a laza ágállásúakat javasoljuk közepes növésű fajokkal. A sötét és tömör lombhullatókat csak mértékkel telepítsünk.

Egy-egy növény kiválasztása nagymértékben befolyásolja a település karakterét. Lehetőség szerint a helyi természeti adottságokhoz és hagyományokhoz, meglévő növényzethez illeszkedő fajokat választunk. Figyeljünk oda, hogy a telepített növényünk jól érzi-e magát a környezetükben.

A jellegzetes virágzó növények: a bokorrózsa (*Rosa* sp.), orgona (*Syringa* sp.). A kertekben elsősorban gyümölcsfák ültetendők (elsősorban dió, szilva, alma, körte). Ne ültessünk tuját és egyéb tűlevelű örökzöldeket, idegen fajok településünkön.

A kert és az épület harmóniája fontos. Ne takarja el a növényzet túlzottan az épületet. A kerti bútorok, építmények az épülettel azonos anyaghasználat és színezés mellett valósuljon meg.

UTCÁK

A településkép javításához sokszor nem szükséges nagy beavatkozás, a rendezettség érzésének elérése már fél siker. Látványos előrelépést jelent a közterületek karbantartása, megfelelő fenntartása, nem használt közterületi elemek elbontása, sérült elemek helyreállítása. Az eltérő felületek szétválasztása jelentős javulást eredményezhet. Az átalakuló településszélekre különösen nagy figyelmet kell fordítani. A nyomvonalas elemek felfűzik a települést alkotó darabkáit, ezért fontos az egységes kialakítás elérése. A községeken áthaladók leginkább ezeken a vonalakon haladva alakítják ki a településről alkotott képüket. Kiemelkedő figyelmet kell biztosítani az infrastruktúra elemeinek kiépítésére, a nyomvonalvezetés megválasztására, a felszín feletti és az alatti elemek tájba illesztésére.

Fontos az utcakép esztétikus harmonikus kialakítása, megtartása, hiszen az utcakeresztmetszet a telkek és az utcák viszonyát mutatja be, ezért törekedni kell az egységesítésre. A parkolóhelyek közelében ne alkalmazzunk gyepet, kerüljük a rá parkolást.

Fasor telepítésekor ügyelni kell arra, hogy megfelelő távolságra helyezzük el őket. Fontos ismerni a végleges méretük elérésének adatait. A fajok kiválasztásánál ügyeljünk arra, hogy azok ne nőjenek bele a felsővezetékbe, ne akadályozzák a biztonságos közlekedést. A jó fa kiválasztásánál később elkerülhető a megcsontolt fák látványa. Fontos, hogy a felszín alatti vezetékek (víz, gáz, csatorna, elektromos áram, telefon és internet kábel) tervezésekor és kialakításánál is gondoljunk a fák gyökereinek helyigényére. Az utcákon eperfát, vadkörtét vagy gömbjuhart válaszunk. Különösen szabályos lesz a kép akkor, ha a fajon belül is annak egy fajtájával történik a fasor telepítés. A tömött, egyöntetű koronák sora (pl. vadgesztenye) igen ünnepélyes, tekintélyt parancsoló. Utcafásítás vagy fasor megújítás céljából a természeteshez közel álló, kúpos vagy tojás formák a legkedvezőbbek a fajtákból.

Ne alkalmazzunk inváziós fajokat (amerikai kőris, nyugati osterfa stb.).

Javasolt több növény alkalmazása a közterületeken, tájépítész alkalmazása elengedhetetlen az utcák fásításához.

A járőfelületek, burkolatok kialakítása során a tartósságra, a javíthatóságra és a vízáteresztésre, valamint az akadálymentesítésre egyaránt gondoljunk. Semleges színek kiválasztása javasolt a burkolat színének kiválasztása során. A járőfelületeket gondos tervezés során kerüljenek kialakításra, hiszen azoknak illeszkedniük kell a zöldfelületek szegélyeihez és a kerítések lábazataihoz.

Az utcakertek teremtenek kapcsolatot a magántelkek és a közterületek között, így a beregsurányiak gyakran alakítják, gondozzák saját területüket. Egyedi megoldások során ügyeljünk arra, hogy azok illeszkedjenek, egységet alkossanak a már meglévő előkertekkel és szomszédok utcakertjével. Kerüljük a szemmagasságban takaró növények alkalmazását, legfőképpen a kereszteződésekben, utóbbinál a gépkocsiban ülők szabadkilátást se akadályozzuk növényekkel. Telepítsünk max. 50-80 cm magasságokig növényeket.

Az utak, járdák megfelelő vízelvezetése alapvető a harmonikus településképi létrehozásához. A csapadék hasznosítása megnöveli a szép környezet kialakítását és fenntarthatóságát, csak azért is mivel a víz a kellemes közérzet biztosításának egyik alap köve, és környezetünk egyik leglátványosabb eleme is. A történeti településrész fontos településképi elemei a nyílt árkok. Az újonnan kialakulandó részeken célszerű, hogy azok képesek legyenek a lehulló csapadékot megtartani esőkertek segítségével, továbbá esztétikus látványt nyújtsanak.

KÖZTEREK, KÖZPARKOK, KÖZKERTEK

A település, településrész azon találkozási pontjai ahol a természethez kapcsolódva, szabadban élhetjük meg a helyi közösséghez való hovatartozásunkat, a közösségi szabadterek. Megjelenésük fokozottan fontos, mivel ezeken a helyeken hosszabban tartózkodunk, ezért ezek a teresedések tervezését szakemberek végzik. A nem megfelelően kialakított tér használata a környezet gyors romlásához vezet. Egy-egy tér kialakításánál fontos felmérni a használók várható szokásait, számukat, a használni kívánt időszakot és jellegét. A tevékenységekhez és a közlekedéshez megfelelő számú és minőségű tereket szükséges biztosítani. A növényfajok megválasztása és ültetése során azok térigényét is figyelembe kell venni, számolva növekedésükkel, egymásra árnyékolásukkal. A terek formálásában el kell kerülni a hegyesszögek alkalmazását, a befogadó és átölelő térformákat célszerű kialakítani.

Falusias településrész kiemelkedő zöldfelület a köztemető, melyen impozáns székelykapu mögött kétoldali fasor után jutunk el a ravatalozóba, maga a sírkert jóval mögötte kezdődik.

A Károlyi-kastély gondozott kertje természetes határként szolgál a falusias és településközpont között.

AJÁNLÁSOK: GAZDASÁGI TERÜLET

a településkép minőségi formálására vonatkozó ajánlások: építészeti útmutató

Ipari, gazdasági tevékenységet lakóterületen csak kivételes esetben, alapvetően a lakosság alapfokú ellátása céljából végezzünk.

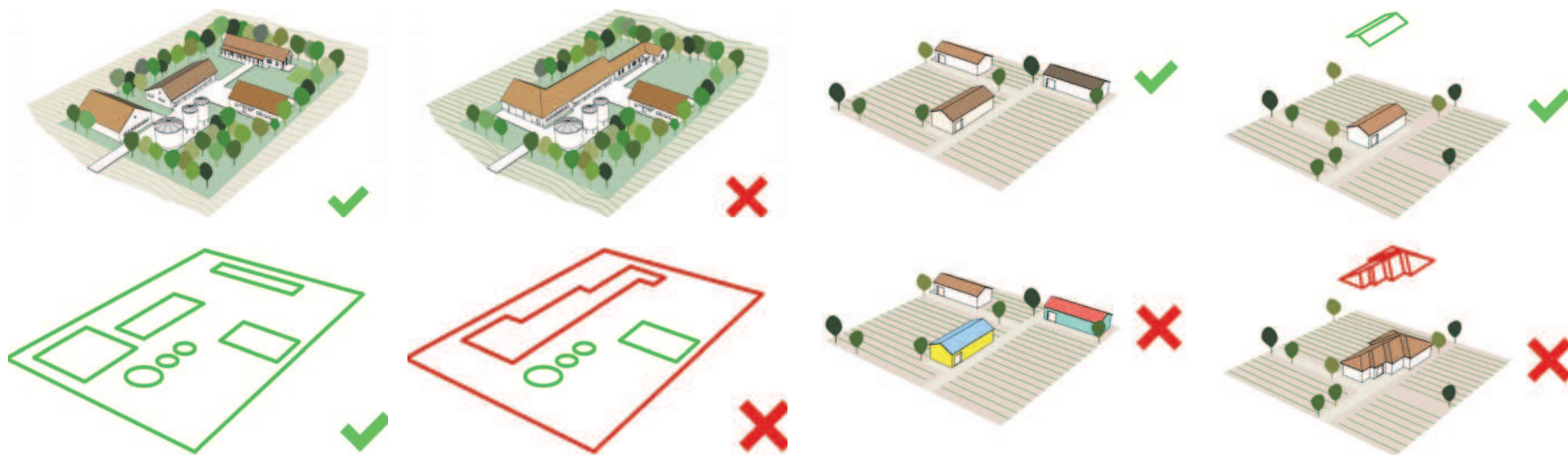
A tevékenység fajtája a szomszédok zavarását ne okozza, a lakóterületi együttélés normáinak betartására legyen alkalmas. Nem alkalmas lakókörnyezeti integrálásra a zajos, bűzös, jelentős ügyfélforgalommal járó stb. problémás tevékenység, ezek megvalósítására erre a célra a közigazgatási területen kijelölt egyéb övezeteiben van lehetőség.

Ipari, gazdasági tevékenység céljára a település mezőgazdaságilag kevésbé értékes, alacsony termőképességű területeit kell igénybe venni, illetve meg kell vizsgálni a település barna-, illetve rozsdá övezeteinek hasznosíthatóságát.

Tapasztalt tervezőt vegyünk igénybe az elképzelésünk megvalósítására, aki a gazdasági létesítmények, ipari területek vonatkozásában megfelelő referenciával rendelkezik.

Az új gazdasági épület igazodjon volumene és kiterjedése vonatkozásában a környezetéhez. Fontos az illeszkedés vagy arányos illeszkedés.

Az ipari, gazdasági épületek többnyire a technológia, a racionalitás, a gazdaságosság által meghatározottak, azonban ezek a létesítmények is formálhatók, gazdagíthatók. Az előbbiek érvényesek a tömegformálásra, a lapos-, vagy magastető kiválasztására, homlokzati anyaghasználatra, a színekre stb.

A telephelyek kialakításánál fordítsunk figyelmet a főépület utcafronti homlokzatának egyszerű építészeti gazdaságára, mely ez által igényessé teszi épületünket. Fontos szerep jut, kiemelt figyelmet kap az utcafronti kerítés, a porta, valamint a személy- és ipari kapuk, nem utolsósorban a reklámfelületek, feliratok elhelyezkedése és kialakítása.

A fogadó övezet kialakításánál az igényes térburkolat, zöldfelület, reklámok szebbé teszi telephelyünket.

Az irodai funkcióval ellátott épületrészekkel kapcsolatosan a fizikai dolgozókat kiszolgáló helyiségek esetében az épületek igényesebb kialakítására törekedjünk. A szociális épületrész teljesen takarhatja az egyszerűbb karakterű épületszárnyat.

Az ipari, gazdasági épületeknél, létesítményeknél is fontos a zöldfelületek, fasorok, árnyékolók stb. alkalmazása.

A felsoroltak alkalmazása a meglévő nem különösebben esztétikus telephelyek esetében is alkalmazható a telephely arculatának gazdagítására, javítására, néhány esetben az épület, épületrész takarására.

A telephelyek kialakításánál fordítsunk figyelmet a főépület utcafronti homlokzatának egyszerű építészeti gazdaságára, mely ez által igényessé teszi épületünket. Fontos szerep jut, kiemelt figyelmet kap az utcafronti kerítés, a porta, valamint a személy- és ipari kapuk, nem utolsósorban a reklámfelületek, feliratok elhelyezkedése és kialakítása.

A fogadó övezet kialakításánál az igényes térburkolat, zöldfelület, reklámok szebbé teszi telephelyünket.

Az irodai funkcióval ellátott épületrészekkel kapcsolatosan a fizikai dolgozókat kiszolgáló helyiségek esetében az épületek igényesebb kialakítására törekedjünk. A szociális épületrész teljesen takarhatja az egyszerűbb karakterű épületszárnyat.

Az ipari, gazdasági épületeknél, létesítményeknél is fontos a zöldfelületek, fasorok, árnyékolók stb. alkalmazása.

A felsoroltak alkalmazása a meglévő nem különösebben esztétikus telephelyek esetében is alkalmazható a telephely arculatának gazdagítására, javítására, néhány esetben az épület, épületrész takarására.

Beregsurány település gazdasági területein és tanyáin elsősorban nyeregtetős tetőforma alkalmazása a jó megoldás, mely a funkcióhoz igazítottan nyeregtetős (oldal) szárnyakat is tartalmazhat. A tornácosan kialakított épülettel a hagyomány is tovább vihető. A túlságosan tördelt vagy manzárdtetős tetőforma azonban nem illeszkedik a tájképbe.

A külterületeken, a telken található gazdasági, szociális és lakóépületek összevonása nem javasolható, ha azt a technológia nem indokolja. Pavilonos elrendezés javasolt. A major, a tanyalakó funkciójú épületei a hagyomány szerinti formákat, színvilágot követve illeszkedik a külterületi tájba. A külterületeken kiemelkedően fontos a szélvédelem, ezért a külterületi épületeket védendő sok fa telepítése szükséges, a kevés fa nem tudja ezt a szerepet betölteni.

AJÁNLÁSOK: BEÉPÍTÉSRE NEM SZÁNT TERÜLET

a településkép minőségi formálására vonatkozó ajánlások: építészeti útmutató

Tanyák, majorok építésénél biztosítani kell a tájba illesztést megfelelő, lehetőleg pavilonos (nem tömbösített) telepítési koncepcióval, természetes tájba illő anyaghasználat, egyszerű építészeti tömegformálással, magastetős kialakítással, a területen jellemző természetes anyagú fedési móddal.

Kerítések szükségessége esetén természetes, lehetőleg faanyagú megoldások a kedvezőek, fonott vagy egyéb természetes anyagú, illetve fa betétmezőkkel.

Meg kell ismerni és be kell tartani a védett területekre vonatkozó kezelési tervét, területi ajánlásait.

Valamennyi alkalmazott eszközzel törekedni kell a tájkarakter megőrzésére, a növény-, és állatvilág indokolt védelmére, zavarásának, megváltoztatásának elkerülésére.

Beregsurány település jelentős nagyságú külterületi termőföldjei hagyományosan szántóterületként, gyümölcsösökként hasznosítottak. Erre vonatkozóan a következő ajánlások érvényesek:

- A talaj, mint a növényzet egyik alapvető élettere, a legfontosabb természeti erőforrások közé tartozik, melynek védelme különösen fontos Magyarországon, mivel az ország területének kb. 50%-án szántóföldi művelés folyik. A mezőgazdasági művelés alatt álló területeken az intenzív talajművelés igen súlyos talajerózióhoz, talajtömörödéshez, a biodiverzitás csökkenéséhez, valamint a bemosódott növényvédőszer által a felszíni, felszín alatti vizek szennyeződéséhez vezethet.
- Olyan talajkímélő művelési módokat kell alkalmazni, amelyek a talaj erózió és defláció elleni védelmét, a talajszerkezet és -nedvesség megőrzését, a talaj szervesanyag tartalmának növelését, a talajélet védelmét célozzák meg. A talajerózió és a különböző művelési rendszerek összefüggéseit vizsgáló kutatási eredmények alapján elmondható, hogy a kímélő művelés világszerte hozzájárult a talajerózió csökkenéséhez.
- A természetközeli élőhelyek szomszédságában a természetvédelmi érdekeket szem előtt tartó hagyományos művelési módok, gazdálkodási formák részesítendőek előnyben. A mezőgazdasági szennyező források mennyiségét csökkentve hozzájárulhatunk a természetközeli élőhelyek megővéséhez.
- A helyi tájhasználatra jellemző művelési ágak megtartására és fejlesztésére, a hagyományos tájszerkezet megőrzésére, illetve visszaállítására kell törekedni.

Általánosságban elmondható, hogy a természeti állapot megőrzésére, illetve javítására kell törekedni.

Ösztönözni kell a hagyományos növényi kultúrák termesztését, valamint a biogazdálkodás megteremtését.

Általánosságban elmondható, hogy a természeti állapot megőrzésére, illetve javítására kell törekedni.

Ösztönözni kell a hagyományos növényi kultúrák termesztését, valamint a biogazdálkodás megteremtését.

A település külterületén, valamint a belterület határán a deflációra hajlamos homoktalajok megkötésére védőfásítás telepítése javasolt őshonos fajok alkalmazásával, melyek jól bírják a szélsőséges időjárási viszonyokat (nyár, nyírfafajok, fűz félék, kocsányos tölgyek). A defláció és az erózió okozta káros hatások mérsékléséhez, megszüntetéséhez elsődleges a parlagon hagyott, kopár területek felszámolása és a művelésbe való bevonásuk.

Az idegenhonos invazív növényfajok, mint pl. a selyemkóró, aranyvessző fajok, bálványfa kiszorítják a természetes vegetáció elemeit, veszélyeztetik az őshonos fajok fennmaradását, ezért terjedésüket minél előbb meg kell állítani, állományait vissza kell szorítani a rendelkezésre álló eszközökkel (kaszálás, vegyszeres kezelés stb.).

Az állattartó telepek létesítése, korszerűsítése mellett, támogatandó a felhagyott állattartó telepek felújítása és üzembe helyezése.

JÓ PÉLDÁK: ÉPÜLETEK, ÉPÍTÉSZETI RÉSZLETEK

épületek, építészeti részletek (ajtók, ablakok, tornácok, anyaghasználat, színek, homlokzatképzés), kerítések, kertek, zöldfelületek kialakítása

Ezen az épületen az arányos homlokzatszerkesztés, és a természetes anyaghasználat a kiemelendő. A téglaburkolat és a vakolt falfelületek egymást váltva izgalmas homlokzati felületet hoznak létre.

A nyílászárók beugratása mozgalmassá teszi a homlokzatot. A természetes anyaghasználat és az egymással harmonizáló, visszafogott színek a vízszintes lécezésű kerítésein is visszaköszönnek.

Az épület jó példája azoknak az építészeti eszközöknek, melyekkel a homlokzat arányai, a tömeg nagysága befolyásolható.

A következő épületen a visszafogott formák használata látható, amelyek a kerítés színével és kialakításával jól harmonizálnak. A homlokzati színválasztások és a rajta lévő minimális díszítések izgalmas képet eredményeztek.

A hagyományos téгла modern anyagokkal való együttélésére sok szép példát láthatunk. Néhány épület megidézi a népi hangulatot a változatosan kialakított „tornáccokkal”.

A modern, különleges középületek fontos hangulatteremtő elemei településünknek, jelzik, hogy lakói haladnak a korral, szeretik és használják az újdonságokat, támogatják a megújuló generációk helyben maradását. A hagyományos és a modern ilyen együttélése teszi Beregsurányt élő és élhető településsé minden lakója számára.

Javaslatok:

- Tetősíkban tökéletesen illeszkedő napelemek, színben, felületben is a lehető legkevésbé feltűnő megoldás.
- Jó megoldás lehet, a főépület megjelenést eredeti, tiszta mivoltában meghagyva, a napelemek az épület mögötti melléképületen kerüljenek elhelyezésre.
- A parabola antenna a lehető legeldugottabb helyen kerüljön elhelyezésre, például a kémény mögött kevésbé látható.
- A kémények épp úgy az épülethez tartoznak, mint a többi szerkezet, ne feledkezzünk hát el annak megtervezéséről! Figyeljük meg a környék kéményépítési hagyományait, ne használjunk tájidegen elemeket.
- A klíma kültéri egységet rejtett kialakítással, vagy a főépület mögött javasoljuk elhelyezni.
- Az épületek felújítása során komplex felújításra törekedjünk, tehát a homlokzat burkolással egy időben javasolt a nyílászáró csere és a tetőhéjazat cseréje is.

JÓ PÉLDÁK: SAJÁTOS ÉPÍTMÉNYFAJTÁK

sajátos építményfajták, reklámhordozók, egyéb műszaki berendezések

A település arculatának kialakításában nagy szerepe van az utcák megjelenésének, küllemének is. Az utcaképet nagymértékben meghatározza a hirdetőtáblák, reklámfelületek megjelenésének módja. Ezeknek a tábláknak a célja elsősorban a figyelemfelkeltés, ezért sokszor élénk színekkel vagy túlzottan nagy méretű táblák kihelyezésével próbálják ezt elérni. Az információ közlését kreatív módon, a környezethez jobban illeszkedve is megtehetjük.

A település központi részein a reklámhordozók kihelyezésekor törekedjünk arra, hogy az alkalmazkodjon az épület jellemzőihez, anyaghasználatához, színeihez. A település egyéb területein csak a szabályozás szerinti reklámhordozó helyezhető el, itt szintén elengedhetetlen a megfelelő anyaghasználat. Az egységesen megtervezett tájékoztató táblák a település arculatának pozitív megjelenését segítik. Az egyedien kialakított, fafaragott oszlopokon álló hirdetőtáblák, üdvözlőtáblák feldobják a településképet.

Az épület homlokzatán elhelyezett reklámfelületek, hirdetőtáblák, cégérek harmonizálnak az épülettel, színben válasszunk semleges árnyalatokat, földszíneket.

Az igényes, rendezett utcaképhez hozzátartozik az is, hogy hogyan jelennek meg a különböző feliratok, jelzések az épületek homlokzatán. A feliratok megtervezésekor törekedjünk a homlokzat színével harmonizáló betűszín választásra. A felirat stílusa, betűtípusa, sajátos kialakítása figyelemfelkeltő, magára vonzza a tekintetet.

Az egyedi készítésű utcanév táblák szintén emelik az adott utca képét. Nem javasoljuk a ríktő, színben, anyagában és formájában nem odailő táblák használatát. Ajánlott a természetes alapanyagokból készült, az épület homlokzatával harmonizáló táblák kihelyezése.

Pozitív példák, egyedi ötlet alapján megvalósított utcanév táblák, házszámok, melyek feldobják az épület homlokzatát.

IMPRESSZUM

BEREGSURÁNY KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA

www.beregsurany.hu

info@beregsurany.hu

beregsurany4@gmail.com

4933 Beregsurány, Rákóczi út 1.

Telefon: 06-45-702-104

Polgármester: Herka István

Főépítész: Dudás Ede István

dudas.ede1@t-online.hu

SZERKESZTETTE: NYÍRSÉGTERV KFT.: Dudás Ede István, Liskány Tamás

SZÖVEG: NYÍRSÉGTERV KFT.: Dudás Ede István, Liskány Tamás

FOTÓ: NYÍRSÉGTERV KFT.: Dudás Ede István, Liskány Tamás

BORÍTÓ: NYÍRSÉGTERV KFT.: Dudás Ede István

GRAFIKAI TERVEZÉS: NYÍRSÉGTERV KFT.: Dudás Ede István, Liskány Tamás

BETŰTÍPUS: Titillium

Felhasznált irodalom:

muemlekem.hu objektumok, adatbázis kereső

wikipédia, a szabad enciklopédia

Készült Magyarország kormánya megbízásából a településkép védelméről szóló 2016. évi LXXIV. törvényhez kapcsolódóan.

Építészeti útmutató ábrái: LECHNER Tudásközpont Területi, Építészeti és Informatikai Nonprofit Kft.

A 22. oldalon lévő fotók a természetbolond.hu és a wikipedia szabad enciklopédia képei.

A kézikönyvben felhasználásra került a Magyarszéphegy Településképi Arculati Kézikönyv egyes szövegbetétjei.

Beregsurány, 2017.

